

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Херсонський державний аграрно-економічний університет

(м.Херсон – Кропивницький, Україна)

ВШТІІ Академія Прикладних Наук

м. Познань (Республіка Польща)

**Інститут статистики та економетрики, Кільський університет імені Христіана
Альбрехта (Німеччина)**

Латвійський університет біологічних наук та технологій (Латвія)

**Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
ім. С. Гжицького (Північний кампус) (м. Львів, Україна)**

Національний аерокосмічний університет

"Харківський авіаційний інститут" (м.Харків, Україна)

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль, Україна)

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

(м. Переяслів, Україна)

Херсонська державна морська академія

(м. Херсон, Україна)

ЗБІРНИК ТЕЗ

за матеріалами

Міжнародної науково-практичної конференції

**«Сучасна освіта: соціально-економічні виклики і
поведінкові аспекти»**

17 квітня 2025 року

УДК 37.01

Відповідальний за випуск: Варнавська І.В.

Друкується за рішенням Вченої ради економічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету протокол №8 від 25 квітня 2025 року

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна освіта: соціально-економічні виклики і поведінкові аспекти»: збірник матеріалів (17 квітня 2025, м. Херсон-Кропивницький, Україна) / за заг.ред. Варнавської І.В., Аверчевої Н.О. Херсон-Кропивницький, ХДАЕУ, 2025. 268 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна освіта: соціально-економічні виклики і поведінкові аспекти» за основними напрямками: теоретико-методологічні аспекти сучасної освіти; комунікативна компетентність фахівця як соціально-філософський дискурс; стратегічні вектори розвитку освітнього простору та системи освіти в умовах сьогодення; соціально-економічні та науково-технічні детермінанти педагогічної інноватики в умовах глобалізації та інтеграції освітніх процесів; психолого-педагогічні фактори в системі освітньої діяльності та освітнього менеджменту; психологічні виміри сучасного освітнього процесу у вищій школі: виклики, тренди та перспективи.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти та всім зацікавленим особам. За виклад, зміст, достовірність і грамотність опублікованих матеріалів відповідають автори.

ЗМІСТ

<i>Назва секції, автор, назва публікації</i>	<i>Стор.</i>
Секція I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	8
Андрєєв В. О. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ ФІНАНСОВІЙ ОСВІТІ	8
Бицюра Ю. В. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ НЕРАЦІОНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	11
Главацька Ю. Л. НЕВЕРБАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ: НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ АВТЕНТИЧНІ КІНОФІЛЬМИ	15
Гончарук А. В. ФІЛОСОФІЯ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТПАНДЕМІЙНОГО ПЕРІОДУ	18
Калайтан Н. Л., Теплова В. Ю. ВПЛИВ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ НА МОТИВАЦІЮ	21
Клак В. О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	24
Козій О. Б. METHODOLOGICAL ASPECTS OF LEXICAL COMPETENCE DEVELOPMENT	27
Мельник І. В. СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ ПАРАДИГМІ	30
Минкіна Г. О. ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ	32
Минкін М. В. МОТИВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ	35
Мозолюк В. В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	39
Ніколаєв М. В. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ НОВИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ	42
Ніколаєв М. І. СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ З ІСТОРІЇ: СУБ'ЄКТИВНІ НОТАТКИ	45
Стежко З. В. ФЕНОМЕН ФІЛОСОФІЇ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ	48
Titova A., Skibina T. I. CHATGPT IN EDUCATION: BALANCE BETWEEN INNOVATION AND ACADEMIC INTEGRITY	51
Цмикал Д. О. МЕТОДОЛОГІЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ	54
Секція II. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС.	57
Варнавська І. В. ДОТРИМАННЯ МОВНИХ НОРМ ЯК СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ	57
Вершигора С. І. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ	60
Кацавець Р. С. ПСИХОЛОГІЯ ЕФЕКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ: ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ, МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ	63
Огаренко Т. А. ЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	66
Правоторова О. М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ КЕРІВНИКА У	69

Вершигора С.І. -магістр психології,

аспірант кафедри психології

Науковий керівник – Орап М.О., доктор психологічних наук,

професор, завідувач кафедри психології

Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Конфлікт являється невід'ємною частиною людської взаємодії, оскільки виникає у процесі соціальної комунікації, професійної діяльності, міжособистісних та внутрішньоособистісних відносин. Вивчення психологічних особливостей конфліктної поведінки особистості має важливе значення для розуміння механізмів виникнення та розвитку конфліктів, а також для розробки ефективних стратегій їхнього врегулювання.

Сучасні соціальні, економічні та політичні трансформації, що відбуваються у світі та в Україні, зумовлюють зростання напруги у суспільстві та сприяють загостренню конфліктних ситуацій. Особливої уваги набуває проблема конструктивного вирішення конфліктів у міжособистісній та професійній сферах, що вимагає глибшого аналізу індивідуально-психологічних характеристик особистості, її стилю поведінки в конфліктних ситуаціях, рівня емоційного інтелекту та стратегій саморегуляції.

Дослідження конфліктної поведінки особистості є актуальним як у контексті практичної психології (зокрема, у конфліктології, організаційній та соціальній психології), так і з точки зору особистісного розвитку, адже вміння ефективно керувати конфліктами сприяє гармонізації стосунків та підвищенню психологічного благополуччя людини.

Дослідженням конфліктної поведінки ґрунтується на численних концепціях, розроблених як зарубіжними так і українськими науковцями. Зокрема: К. Левін, Л. Козер, М. Дойч, К. Томас, Р. Кілмен, Е. Берн, Д. Готтман,

Р. Фішер, В. Юрі, К. Хорні, Т. Яценко, В. Клименко, С. Кримська, О. Кочубей, А. Бандура та інші.

Конфліктна поведінка особистості – це сукупність когнітивних, емоційних і поведінкових реакцій людини в умовах конфліктної ситуації. Вона визначається як внутрішніми особистісними факторами, таких як: темперамент, характер, рівень емоційного інтелекту, а також зовнішніми обставинами: соціальний контекст, тип конфлікту, міжособистісні взаємодії [1].

На думку, М. Дойча конфліктна поведінка особистості визначається як спосіб взаємодії в ситуації несумісних цілей, інтересів чи поглядів, що може проявлятися як у співпраці, так і в протидії. Це сукупність стратегій, які особистість використовує для вирішення конфліктів, включаючи конкуренцію, співпрацю, компроміс, уникнення та пристосування. (К. Томас, Р. Кілмен) Відтак науковці наголошують на стратегіях взаємодії (конкуренція, кооперація) [3].

Конфліктна поведінка – це реакція особистості на стресову ситуацію, яка може проявлятися у формі підкорення, агресії або уникнення. (К. Хорні) Дослідниця акцентує увагу на внутрішніх психічних процесах та підсвідомих конфліктах [6].

А. Бандура пояснює конфліктну поведінку через соціальне навчання, й стверджує, що така поведінка є результатом соціального навчання і формується під впливом моделювання та спостереження за поведінкою інших [2].

Конфліктна поведінка – це спосіб реагування особистості на суперечності. Він залежить від соціально-психологічних чинників і може мати як деструктивний, так і конструктивний характер. (О. Кочубей) Це емоційна реакція особистості на суперечливі ситуації, яка визначається рівнем емоційної регуляції та навичками комунікації. (С. Кримська) [4].

Визначення науковців різняться тим, що ключовими факторами конфліктної поведінки є: психологічні особливості (механізми), соціальні фактори, емоційна регуляція, стратегія взаємодії.

Конфліктна поведінка особистості визначається комплексом психологічних факторів, що впливають на спосіб сприйняття та реагування людини на конфліктні ситуації. Вона включає когнітивні особливості які впливають на розуміння конфлікту та вибір стратегії поведінки. Емоційні особливості, що відіграють ключову роль у конфліктній поведінці, мотиваційні особливості визначають мету особистості, яка переслідується під час конфлікту, поведінкові аспекти, що включають різні прояви конфліктної поведінки: конструктивна поведінка (співпраця, асертивність) пасивна поведінка (уникнення, підкорення), деструктивна поведінка (агресія, маніпуляція, ігнорування) [5].

Дослідження конфліктної поведінки особистості свідчать про її багатовимірну природу, що охоплює когнітивні, емоційні, мотиваційні та поведінкові аспекти. Аналіз наукових підходів показує, що конфліктна поведінка визначається як взаємодія особистісних характеристик та соціального контексту, в якому виникає конфлікт.

Основні психологічні особливості конфліктної поведінки пов'язані з індивідуальними особливостями сприйняття конфліктних ситуацій, рівнем емоційної регуляції, домінуючими мотиваційними настановами та темпераментом особистості.

Список використаних джерел:

1. Антонійчук Н. Конфліктна поведінка особистості як результат впливу об'єктивних та суб'єктивних чинників. *Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки*. 2019. Вип. 5. С. 3–8.

2. Герасімова Н. Є. Теоретичні передумови виникнення внутрішньоособистісного конфлікту. *Наукове проектування інноваційних та альтернативних систем вищої освіти: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (11–12 травня 2000 року)*. 2000. С. 197–201.

3. Грибок О. П. Психологічні особливості конфліктної поведінки студентів вищих навчальних закладів. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. № 14. С. 112–119.

4. Зенкова К. В. Взаємозв'язок акцентуацій характеру підлітків з поведінкою у конфліктній ситуації. Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Приватної установи «Заклад вищої освіти «Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана» (Протокол № 4 від 05 грудня 2024 р.). С. 50.

5. Мирошник О. Г. Психологічні чинники конфліктної поведінки особистості. 2012.

6. Чайковська О. М. Психологічні особливості конфліктності особистості у підлітковому віці. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2013. Вип. 38 (1). С. 251–257.

Кацавець Руслан - кандидат юридичних наук, доцент;
Вищий навчальний заклад «Національна академія управління»
м. Київ, Україна

ПСИХОЛОГІЯ ЕФЕКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ: ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ, МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ

Розмовляйте про те, що цікавить Вашого співрозмовника... (Дейл Карнегі) [6].

Ефективне спілкування – динамічний процес досконалості мовленнєвої майстерності. Це: логічна стрункість, багатство словника, виразність. Слід знати, одне просте слово може бути мірилом вираження сутності справи, ставлення до людини та її вчинків. Висококваліфікований фахівець повинен завжди знаходити потрібні слова, що аргументують і грамотно виражають думку. Слово ґрунтується на засадах високої професійної, суспільно-політичної моралі; несе енергію етико-естетичної краси і довершеності. Професійний рівень особистості визначається загальною культурою, інтелігентністю [5]. «Всебічному розвитку особистості сприяє висока культура мови. Це вміння правильно розмовляти..., активно використовувати мовні знання, творчо застосовувати їх відповідно до мети та обставин спілкування...» (Іван Вихованець) [6].